

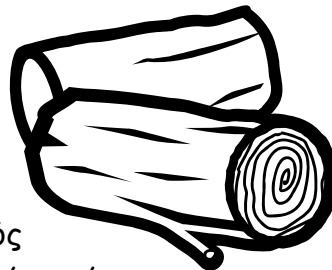

Καμένοι κορμοί- Άχρηστοι ή όχι: (Κορμοδέματα-κορμοφράγματα)

ΗΛΙΚΙΑ:	6-17
ΕΠΟΧΗ:	Φ, Χ, Α, Κ.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	30'
ΥΛΙΚΑ:	Μέτρο ή χάρακας 20-30 εκ.
ΣΤΟΧΟΙ:	Κατανόηση του ρόλου ήπιων αντιδιαβρωτικών-αντιπλημμυρικών έργων (κορμοδέματα ¹ - κορμοφράγματα ²).

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να γίνει μόνο σε καμένο δάσος όπου έχουν γίνει ήπιες αντιδιαβρωτικές/ αντιπλημμυρικές εργασίες και σκοπό έχει την κατανόηση των λειτουργιών που επιτελούν αυτά τα έργα τόσο για την συγκράτηση του εδάφους όσο και για την αναγέννηση του δάσους.

Προετοιμάστε τους μαθητές στην τάξη με κατάλληλες ερωτήσεις για τον ρόλο του εδάφους στο καμένο δάσος. Προετοιμάστε τους για την επίσκεψη στο πεδίο εξηγώντας τους ότι πρέπει να κινούνται πολύ προσεκτικά στην καμένη έκταση, εντός των μονοπατιών και, εφόσον χρειαστεί να βγούνε από αυτά, να προσέχουν να μην πατήσουν τα νεαρά φυτά (αυτή η οδηγία ισχύει για όλες τις δραστηριότητες που διεξάγονται σε καμένες περιοχές).

Έρευνα πεδίου: Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες 4-5 ατόμων. Κάθε ομάδα έχει ένα μέτρο ή χάρακα και επιλέγει να πάει σε 2-3 διαφορετικά κορμοδέματα. Παίρνει το μέτρο και το τοποθετεί κάθετα μέσα στο χώμα (πάντα πίσω από τον κορμό και επομένως στο σημείο στο οποίο έχει συγκρατηθεί το χώμα που παρασύρεται με τις βροχές). Η ομάδα μετράει πόσα

¹ **Κορμοδέματα:** αποτελούνται από κορμούς (πεύκα, έλατα), πλήρως αποκλαδωμένους, μήκους 2-3 μέτρων, διαμέτρου 15-20 cm, οι οποίοι τοποθετούνται στην πλαγιά κατά μήκος των χωροσταθμικών καμπύλων με τρόπο που να μην μένουν κενά μεταξύ του εδάφους και του κορμού. Η στερέωση τους γίνεται με πέτρες ή πασσάλους και η διάρκειά τους (πριν αποσυντεθούν) ανέρχεται στα 3-4 χρόνια. Δε συνίσταται η κατασκευή κορμοδεμάτων σε κορυφές, ράχες, σε βαθιά εδάφη, σε πετρώδεις θέσεις ή με κυματοειδή επιφάνεια, σε ασβεστολιθικά πετρώματα και γενικά σε θέσεις που δε δημιουργείται επιφανειακή απορροή ή τα κορμοδέματα δεν μπορεί να έχουν καλή επαφή με το έδαφος. Από πρόσφατες μετρήσεις προέκυψε ότι η επίδραση των κορμοδεμάτων είναι πολύ θετική σε κλίσεις εδάφους 35-55%, στις υπόλοιπες περιπτώσεις είτε δεν βελτιώνονταν η κατάσταση (<35%) ή υπήρχαν ακόμα και αρνητικές επιπτώσεις (55-70%).

² **Κορμοφράγματα** ονομάζονται τα φράγματα τα οποία κατασκευάζονται από κορμούς καμένων δένδρων σε κατάλληλες θέσεις του ανώτερου τμήματος των υδατορευμάτων. Οι κορμοί τοποθετούνται κατακόρυφα ή παράλληλα προς τη διατομή του υδατορεύματος και στερεώνονται στα πρηνή και τον πυθμένα της κοίτης. Η ορθή κατασκευή τους και η συνοχή των κορμών για τη συγκράτηση των φερτών υλικών πρέπει να διασφαλίζεται.

εκατοστά χώματος έχουν συγκεντρωθεί (κάθετα) πίσω από τον κορμό. Επαναλαμβάνει τη διαδικασία μπροστά από το κορμόφραγμα-κορμόδεμα. Η ομάδα παρατηρεί αν υπάρχει αναγέννηση πίσω ή μπροστά από το κορμόφραγμα. Τι σημαίνει αυτό;

Σημείωση: Συνήθως χρειάζονται τουλάχιστον 10 εκ. χώματος για να μπορέσει να ξαναφυτρώσει κάποιο είδος. Η δραστηριότητα αυτή γίνεται για να καταλάβουν οι μαθητές τον ρόλο των ήπιων αντιδιαβρωτικών έργων. Βασική προϋπόθεση για να ξαναγίνει ένα δάσος είναι η ύπαρξη εδάφους. Για να αντιληφθούμε τη μεγάλη αξία των ήπιων αντιδιαβρωτικών έργων, αρκεί να σκεφτούμε ότι ο όγκος των φερτών υλικών που μεταφέρονται κάθε χρόνο, είναι τόσος όσο ένα νησί μήκους 35 τετραγωνικά χλμ και βάθους 2.5 μέτρων.

Πηγές:

Κωτούλας Δ., *Ορεινή Υδρονομική Τόμος Ι - Τα ρέοντα Ύδατα*, Τμήμα Εκδόσεων Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 2001.

Μπαλούτσος, Γ. et al., *Ο κίνδυνος πλημμύρας σε λεκάνες απορροής μετά από πυρκαγιά: Ανάλυση του προβλήματος και άμεσα μέτρα μείωσης των επιπτώσεων*, Πρακτικά διημερίδας με τίτλο «Αποκατάσταση καμένων εκτάσεων», Αθήνα, 2001.

Ξανθόπουλος, Γ. et al., *Διαχείριση καμένης ξυλείας μετά την πυρκαγιά*. Πρακτικά διημερίδας με τίτλο «Αποκατάσταση καμένων εκτάσεων», Αθήνα, 2001.

